

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.611/2012/5. szám

A Szegedi Ítéltábla dr. Majoros Csaba ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti lakos felperesnek, - dr. Bene Zoltán ügyvéd által képviselt **I.rendű alperes neve (címe)** szám alatti lakos I. rendű, **II.rendű alperes neve (címe)** szám alatti lakos II. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2012. augusztus 29. napján kelt 10.a.P.22.338/2010/78. sorszámú ítélete ellen az I. és II. rendű alperesek részéről 81. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **helybenhagyja**.

Kötelezi az alpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 45.000,-(Negyvenötezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes élettársi kapcsolatot létesített **(személy neve)-vel**, akinek rokonsága - köztük az I. és II. rendű alperesek - elleneztek az együttélésüket. 2006. szeptember 26. napján a **(település neve, utca, házszám)** alatti közös lakásba hazatérő felperest az ott vendégeskedő alperesek szóváltást követően súlyosan bántalmazták. A felperes a bántalmazás során koponyazúzódást, orrcsont- és szegycsonttörést, szemkörnyéki- és mellkasi zúzódásokat szenvedett.

A Bács-Kiskun Megyei Bíróság 3.Bf.83/2009/4. sorszámú határozatával helybenhagyta a ...-i Városi Bíróság 7.B.233/2007/27. sorszámú ítéletét, amely az I. és II. rendű alpereseket bűnösnek mondta ki tártstettesként elkövetett súlyos testi sértés és magánlaksértés büntetében, ezért az I. rendű alperest végrehajtandó, a II. rendű alperest felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte. A felperest a súlyos testi sértés büntetvének kísérlete, könnyű testi sértés vétsége és garázdaság büntette vádak alól felmentette.

A felperes szobafestő-mázolóként rendszeres alkalmi munkát végzett, amelyből havonta átlagosan 100.000,-Ft jövedelme származott, azonban bejelentett

munkaviszonya nem volt. A bűncselekményt követően fizikai állapota miatt két hónapon keresztül nem tudott munkát végezni. A korábban meglévő gyógyszerrel kezelt pánikbetegségét súlyosbította a bántalmazás, szorongásos, depressziós tünetei felerősödtek, és ezek alvászavarban, fóbiás zavarokban, pánikepizódokban nyilvánultak meg. Szexuális élete hátrányosan megváltozott, libidója csökkent, amely az élettársi kapcsolatát befolyásolta, átmenetileg **(ország neve)**-ben élő családjához költözött. Az időszakonként jelentkező közepes erősségű fejfájás tünetén kívül az elszenvedett sérülések utóbb maradványtünet visszahagyása nélkül gyógyultak.

A felperes keresetében kártérítés jogcímén 7.985.000,-Ft egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az I. és II. rendű alpereseket. Vagyoni kárként érvényesített 45.000,-Ft kórházi ápolási költséget, 10.000,-Ft ruházatában, 30.000,-Ft szemüvegében bekövetkezett kárt, 2 hónapra kiesett jövedelmét 400.000,-Ft-ot, valamint csökkent-munkaképessége folytán összesen 6.000.000,-Ft keresetpótló járadékot. Nem vagyoni kártérítésként pszichés állapotromlása és életminőségében bekövetkezett negatív változás miatt 1.500.000,-Ft-ot igényelt.

Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset teljes elutasítására irányult, vitatták a kártérítés jogalapját és összegszerűségét. Védekezésük szerint a tettlegesség kezdetekor maguk is jogos védelmi helyzetben voltak, és a felperes sérülései olyan kölcsönös bántalmazás folytán keletkeztek, amelyet ő maga kezdeményezett, ilyen módon a károkozásban közrehatott. A vagyoni kártételek közül mindössze a kórházi ápolás költségét találták igazoltnak, míg a nem vagyoni kárigényre vonatkozóan előadták, hogy a felperes nem szenvedett joghátrányt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével egyetemlegesen kötelezte az alpereseket, fizessenek meg a felperesnek 1.745.370,-Ft-ot, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint a büntető ügyben eljáró bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására az alperesek által felajánlott és fogatosított bizonyítás alapján nem volt lehetőség. Nem igazolódott, hogy a felperes agresszív, provokatív magatartása váltotta volna ki a káreseményt, azaz közrehatott a bántalmazásban, és nem igazolódott a jogos védelmi helyzetre vonatkozó előadásuk sem. A vagyoni kárigény körében bizonyítást nyert a felperes kórházi ápolási költsége 35.370,-Ft, ruházatában bekövetkezett kára 10.000,-Ft, valamint 2 havi kiesett munkabére, összesen 200.000,-Ft összegben. Az elsőfokú bíróság elutasította a felperes maradandó munkaképesség-csökkenésre alapított, 6.000.000,-Ft összegben megjelölt jövedelempótló kárigényét az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján. A nem vagyoni kártérítés körében **(orvosszakértő 1 neve)** orvosszakértő szakvéleménye és **(kezelőorvos neve)** kezelőorvos válaszirata értelmében arra következtetett, hogy a felperesnél poszttraumás stressz-zavar krónikus formája áll fenn, a káresemény következtében a szorongásos, depressziós tünetek felerősödtek, amelyek fóbiás zavarhoz, közepes, alkalmanként súlyos mértékű pánikepizódhoz vezettek. Az alperesek durva bántalmazást, bűncselekményt megvalósító magatartása következtében a felperes testi és lelki életminőségében, magánéletében huzamosabb időre hátrányos változás állott be,

Pf.III.20.611/2012/5. szám

amelynek kompenzálására az eljáró bíróság 1.500.000,-Ft kártalanítást talált indokoltnak.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. és II. rendű alperesek éltek fellebbezéssel, amelyben elsődlegesen annak részbeni megváltoztatását, a felperes keresetének teljes elutasítását, másodlagosan a marasztalás kórházi kezelés költségére történő leszállítását kérték kármegosztás alkalmazása mellett. A fellebbezés indokaként előadták, az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékokkal részben ellentétesen állapította meg. Tévedett, mikor bizonyítottnak találta, hogy a felperesnek a bűncselekménnyel okozati összefüggésben álló maradandó pszichikai egészségkárosodását, személyiségének és életminőségének negatív változását. Érvelésük szerint a felperesnek elmaradt jövedelme nem keletkezett, bejelentett munkaviszonya nem volt. A nem vagyoni kárigény körében az elsőfokú eljárásban tett észrevételükkel azonosan kifogásolták **(orvosszakértő 1 neve)** igazságügyi neurológus szakértő orvosi dokumentációk beszerzése nélkül, a felperes személyes vizsgálatán alapuló szakvéleményét, amelyből nem tűnik ki, hogy sorsszerű megbetegedése és a bántalmazást követő egészségi állapota között milyen mértékű az eltérés. Hivatkoztak **(orvosszakértő 2 neve)** igazságügyi orvosszakértő szakvéleményére, amely szerint nem állapítható meg a felperesnél sem organikus, sem pszichiátriai vonatkozásban az elszenvedett bántalmazásból eredendő maradandó károsodás. A szakértő megítélése szerint a bizonytalanság az elmeszakértői véleményből is kitűnik. Az alperesek utaltak még arra, hogy bizonyítatlan a felperes azon állítása, amely szerint a káresemény következtében szexuális libidója csökkent és párkapcsolata megszakadt. Állították, jelenleg is együtt él korábbi élettársával, amely tanú vallomásaival kívántak igazolni. Utaltak arra, hogy a személyhez fűződő jogok megsértése önmagában a nem vagyoni kárigényt nem alapozza meg.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Kiemelten arra hivatkozott, hogy a bűncselekmény következtében keletkezett pszichés állapotrosszabbodása a pszichiátriai kezeléssel csökkenthető, de teljes megszüntetése nem valószínű, amelyet bizonyított.

Az I. és II. rendű alperes fellebbezése **megalapozatlan.**

Az elsőfokú bíróság által helyesen hivatkozott Pp. 4. § (2) bekezdése alapján a büntető bíróság ítélete a polgári perben eljáró bíróságot annyiban köti, hogy a terhelt terhére rótt bűncselekményt elkövette-e. Az elkövetői magatartás polgári jogkövetkezményeinek megállapításakor nincs akadálya annak, hogy a per során felmerült valamennyi bizonyíték figyelembevételével a polgári ügyben eljáró bíróság a büntető bíróságtól eltérő tényállást állapítson meg. A Ptk. 343. §-ában szabályozott „jogos védelem” polgári jogi fogalom, amely nem mindenben esik egybe a büntetőjogi szabályozással. Az elsőfokú bíróságnak arról kellett döntenie, hogy az alperesek a

felperes jogtalan támadásának elhárítása érdekében okoztak-e sérüléseket a felperesnek úgy, hogy ezzel a magatartásukkal az elhárításhoz szükséges mértéket nem lépték túl, mert kártérítési felelősségük kizárásához csak ez vezetne. E körülmények tisztázása érdekében a szabad bizonyítási rendszer alapján bármilyen bizonyítási eszköz igénybe vehető a tényállás feltárása érdekében, így a büntető eljárásban beszerzett bizonyítékok is. Az alperesek a perben nem tudták bizonyítani, hogy jogos védelem közben okoztak kárt, hiszen a külön-külön is erőfölényben lévő I. és II. rendű alperesek az otthonába hazatérő felperesre támadtak szóváltás közben, ütlegelték, menekülésében megakadályozták, és a földre kerülése után tovább bántalmazták. A felperes egészségkárosodásának releváns oka a jogellenes támadás, amely az alperesek polgári jogi kártérítési felelősségét megalapozta. A Ptk. 340. § (1) bekezdése szerinti kármegosztás alkalmazásának nincs helye, mert nem nyert bizonyítást, hogy a felperes a károkozó magatartás előidézésében, a kár bekövetkezésében közrehatott.

A vagyoni kárigényre vonatkozóan az alperesek nem vitatták a felperes kórházi költségét (35.370,-Ft) és a ruházatban bekövetkezett kárt (10.000,-Ft). Kifogásolták azonban a keresetveszteség megállapítását, arra hivatkoztak, hogy a felperes a káresemény előtt adózott jövedelemmel nem rendelkezett, bejelentett munkaviszonya nem volt. A felperes keresetvesztesége abból adódott, hogy a bántalmazás során elszenvedett sérülések miatt 2 hónapig nem tudott munkát végezni. Az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint a felperes szobafestő-mázolóként a káresemény előtt rendszeresen végzett alkalmi munkát, amelyből havonta 100.000,-Ft jövedelme származott. A Legfelsőbb Bíróság, illetve a Kúria több eseti döntésében kifejtette (Pfv.III.21.192/2011/4., Pfv.III.20.554/2012/4.), az a kérdés, hogy a jövedelemveszteség alapja adózott jövedelem-e, a kártérítési perben jelentőséggel nem bír. A lényeges az, hogy olyan jövedelem vehető figyelembe, amely a személyi jövedelemadó hatálya alá tartozik, és a munkavégzéssel elért jövedelem ebbe a körbe értendő. Az adójogi következmények elbírálása az adóhatóság feladata, azonban a nem adózott munkavégzésből eredő jövedelem is lehet kárszámítás alapja. Ebből következik, hogy a bántalmazás miatt bekövetkezett károsodás során az ilyen munkavégzésből eredő bizonyított jövedelmet figyelembe kell venni. Az elsőfokú bíróság megalapozottan marasztalta az alpereseket a be nem jelentett adózatlan, de tényleges munkavégzéssel töltött tevékenységből eredő jövedelem elvesztése miatt kártérítés fizetésére (Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdés).

Az alperesek fellebbezésükben vitatták, hogy a felperes nem vagyoni kártérítésre jogosult, érvelésük szerint nem nyert bizonyítást pszichiátriai állapotának és magánéletének hátrányos megváltozása, hiszen korábban is kezelték sorsszerű megbetegedése miatt, illetve élettársa tanúvallomása alapján, kapcsolatuk rendeződött. A periratokból megállapíthatóan a felperes valóban a káresemény előtt neurológiai szakrendelésre járt pánikbetegsége miatt. **(Kezelőorvos neve)** kezelőorvos leletéből kitűnően, 2006. évben a bántalmazást követően a betegségéből eredő rosszulletei gyakoribbá váltak, amelyben a káreseményből fakadó jelentős pszichotrauma játszott szerepet. Ezzel összhangban áll az elsőfokú eljárásban kirendelt **(orvosszakértő 1 neve)** igazságügyi szakértő, neurológus 2011. október 5.

napján kelt szakértői véleménye, amely szerint a bűncselekménnyel kapcsolatban a felperes egészségi állapotában romlás, azaz egészségkárosodás következett be, megnyilvánulásai: a közepes mértékű, időszakonként súlyosabb fóbiás zavar, pánikepizódok, közepes mértékű fejfájás. **(Orvosszakértő 2 neve)** igazságügyi szakértő a 2012. május 10. napján kelt szakértői véleményében arra a következtetésre jutott, hogy sem organikus (szervi), sem pszichiátriai (lelki) vonatkozásban az elszenvedett bántalmazással kapcsolatban maradandó fogyatékoság kialakulása nem állapítható meg. A felperes fizikai sérülései meggyógyultak. A viselkedése, beszéde pszichés zavarokra utaló jeleket mutat, azonban ezek a jelenségek nehezen meghatározhatók, megítélésük bizonytalan. A két szakértői vélemény, mintegy 7 hónap eltéréssel készült, és arra nincs adat, hogy **(orvosszakértő 2 neve)** neurológus szakorvosi ismerettel rendelkezik, avagy ilyen szakismerettel rendelkező közreműködött a szakvélemény elkészítésébe bevont. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése során megalapozottan foglalt állást, amikor a neurológiai és pszichiátriai szakismerettel rendelkező, a felperest éveken keresztül figyelemmel kísérő szakorvosi véleménnyel azonos megállapításokat tartalmazó neurológus igazságügyi szakértői véleményt fogadta el az elszenvedett bántalmazás pszichés következményeire vonatkozóan. Nem vitatható, hogy a felperes a jogsértő magatartást megelőzően fóbiás betegségben szenvedett, azonban az alperesek durva és bűncselekményt megvalósító magatartása következtében testi és lelki életminőségében huzamosabb időre hátrányos változás következett be, betegségének kísérőtünetei felerősödtek. Az élettársi kapcsolat minkénti alakulása nem nyert egyértelmű bizonyítást, az erre irányuló fellebbezési előadás helytálló.

A felperes személyhez fűződő joga (Ptk. 75. § (1) bekezdés) sérült és a Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontja alapján kártérítést követelhetett a polgárjogi felelősség szabályai szerint. A kártérítési felelősség (Ptk. 339. § (1) bekezdés) megállapításához bizonyította az alperesek jogellenes, tehát személyhez fűződő jogot sértő magatartásán túlmenően az ezzel okozott személyiséget ért hátrányt, így az ezt vitató fellebbezési érvelés megalapozatlan. A Ptk. 360. § (1) bekezdése értelmében a kártérítés nyomban esedékes. A kártérítési kötelezettség késedelmes teljesítése a kártérítés mértéke szempontjából azzal a következménnyel járhat, hogy a bíróság a károkozás idején érvényes értékviszonyok helyett későbbi, az elbírálás idején érvényesülő - az időközben bekövetkezett ár- és értékviszonyok változását kifejező - értékviszonyok alapulvételével határozza meg a nem vagyoni kártérítést. Az elsőfokú bíróság által megállapított 1.500.000,-Ft kártalanítás a megállapításig terjedő időben az értékviszonyokban bekövetkezett változások figyelembevétele mellett nem eltúlzott.

Az előzőekben kifejtettek alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Az alperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a felperes másodfokú eljárás során felmerült költségét a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek megtéríteni. E költség a felperes jogi képviselével

merült fel, amelynek mértéke a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és (5) bekezdésén alapul. Az alperesek a fellebbezési illetéket lerótták, így erről rendelkezni nem kellett.

S z e g e d, 2013. február hó 4. napján

Dr. Kissné dr. Koch Ágnes sk.	Dr. Rakita Zsuzsanna sk.	Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	ábrlabíró